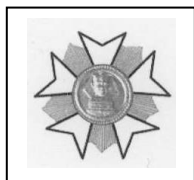

De Klaroen!

IMOS

Een gezamenlijke uitgave van:

**Interallied Military Organization Sphinx -
Regionale Brabant**

en van de

**Koninklijke Nationale Federatie van Oorlogsvrijwilligers
Afdeling Tienen en Omstreken**

KNFOV

Driemaandelijke uitgave

4de kwartaal 2015

Nummer 06

Verantwoordelijke Uitgever : Karel Laeremans - Goossensvest 46 - 3300 Tienen

Medaille Imos
Order of Merit Cross
Knight

Medaille Koninkrijk België Wereldoorlog I
Orde van de Kroon
Officier

Door het Koninklijk Besluit van 14 februari 1939 werden zilverkleurige gekruiste zwaarden ingesteld voor drie Belgische ridderordes (Orde van Leopold I, Kroonorde en Orde van Leopold II) om aan te duiden dat het ereteken werd toegekend voor verleende diensten in oorlogstijd.

Woord vooraf:

Beste vrienden,

De vakantiemaanden zijn intussen voorbij, heel wat landgenoten hebben kunnen genieten van een welverdiende vakantie en zijn intussen bezig met hun gewone of minder gewone alledaagse werkzaamheden. De herfst heeft zij intrede gedaan en de dagen worden alsmaar korter.

Wettelijke feestdagen en verlofdagen in het vierde kwartaal:

1/11/2015: Allerheiligen;

2/11/2015: Allerzielen;

11/11/2015: Wapenstilstand WO I;

15/11/2015: Feest van de Dynastie;

15/11/2015: Feest -van de Duitse Gemeenschap;

25/12/2015: Kerstmis.

Het afgelopen kwartaal waren onze verenigingen vertegenwoordigd bij de volgende herdenkingen en plechtigheden:

03/07/2015: Open-Deur dag van het 3° bataljon Parachutisten in Tielen;

21/07/2015: Te Deum in Tienen;

25/07/2015: Te Deum in Hoegaarden;

09/08/2015: Herdenking in Meensel Kiezegem;

18/08/2015: Herdenking van de slag van Sint Margriete Houtem en Grimde;

22/08/2015: Adoptantendag in Waregem;

03/09/2015: Herdenking Hilaire Gemoets in Webbekom en Assent;

09/09/2015: Herdenking Atherneum in Tienen;

13/09/2015: Herdenking in Borloo;

18/09/2015: Ontvangst-Plechtigheid van de estafettefietsers uit Eindhoven in Tienen en deelname aan de herdenking in Eindhoven;

25/09/2015: Herdenking militair kerkhof te Veltem-Beisem;

Geplande plechtigheden en herdenkingen in dit kwartaal:

04/10/2015: Herdenking Pools monument in De Klinge, Sint Gillis Waas;

17/10/2015: Algemene vergadering en banket van Imos, Regionale Brabant;

01/11/2015: Groeten van de graven op het kerkhof te Tienen, Aarschotsesteenweg;

De mogelijkheid bestaat dat dit wordt afgeschaft door de stad Tienen

14/11/2015: Herdenking kerkhof Oplinter.

Samenkomst om 13:45u aan voornoemd kerkhof.

15/11/2015: Te Deum, Sint Germanus Tienen;

Samenkomst om 10:30u aan het stadhuis te Tienen, waar in stoet vertrokken wordt naar voornomede kerk. Ook hiervan hebben we nog geen uitnodiging ontvangen

05/12/2015: Herdenking Paramor Hoegaarden (datum onder voorbehoud, mogelijk ook 12/12/2015).

Zoals reeds vroeger gemeld zijn dit slechts voorlopige data.

Er wordt nogmaals aangedrongen op het bijwonen van de herdenkingen door onze leden.

De jaarlijkse algemene vergadering van Imos zal doorgaan op 17/10/2015 om 11:00u in de feestzaal Vogelzang, Leuvenselaan 534 te Kuntich Tienen.

Het aansluitend banket, georganiseerd door de twee patriottische verenigingen, zal doorgaan om 12:30u.

Een persoonlijke uitnodiging werd u ondertussen toegezonden voor inschrijving.

Wij hopen u hier talrijk te mogen begroeten.

De redactie.

MONUMENTEN IN ONZE STREEK...

BUDINGEN

Situering: Voor de kerk, Terweidenstraat ter hoogte van Pastorijstraat en Spiegelstraat.

GPS-coördinaten: +50° 51' 50.00", +5° 6' 15.96".

Opschriften op het monument

"ZY VIELEN VOOR HET RECHT
GROOT IS HUN LOON
BY GOD

GEMEENTE BUDINGEN
1914 - 1918

[Zestien namen, niet alfabetisch gerangschikt]

GEDENKSTEEN TER NAGEDACHTENIS
VAN DE GESNEUVELDEN / VAN DE OORLOG
1914-1918"

[Zestien namen, niet alfabetisch gerangschikt]
VAN DE OMGEKOMENEN / IN DE DUITSE
FOLTERKAMPEN / TIJDENS DE OORLOG 1940-
1945

[Acht namen, niet alfabetisch gerangschikt]"

Gedenkplaat voor het monument

"AAN ONZEN
BETREURDEN
STRYDMAKKER
DE
OUDSTRYDERS
VAN
ZOUT-LEEUEW"

Beeldhouwer: E. ARNAUTS

ANDRIES Louis

Conflict: 1940 - 1945; **Statuut:** In deportatie overleden

Geboorte : Budingen, VB, BE ; **Overlijden :** Olpe, DE 1945-03-12

Graad - Regiment :

Meer info: Plaats van geboorte en plaats van overlijden: Overlijdensdatum: Site van de [gemeente Zoutleeuw](#)

ARDIJS of ARDYNs Karel Lodewijk of Charles Louis

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Zottegem, OV, BE 1894-06-27; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Soldaat 2 klasse - 1ste Gidsen - 5de Escadron

Meer info: Beroepsvrijwilliger 1914. Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE, gemeentelijke begraafplaats, graf n° 847 Zoon van Pius en Victorine DE SMET. Bij gebrek aan een overlijdensakte werd zijn dood bij vonnis geregistreerd

BEELEN Charles Louis of Lodewijk

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Budingen, VB, BE 1891-05-11; **Overlijden :** Thun (Thoune), Kanton Bern, CH 1917-04-19

Graad - Regiment : Soldaat 2 klasse - Artillerie, Versterkte Plaats Luik

Meer info: Klaroen. Gestorven in het hospitaal te Thun (Thoune), Kanton Bern, CH Milicien 1911. Oorspronkelijke begraafplaats: Thun (Thoune), Kanton Bern, CH Vermeld op het dodenmonument in Budingen, VB, BE en op de gedenkteken van Thun (Thoune), CH waar hij stierf (Op dit monument staat hij als "BELLEN Louis")

D'URSEL Wolfgang Pie Benoît Marie Joseph Gabriel

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Hingene, AN, BE 1882-09-07; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : - Luitenant - 2de - Gidsen

Meer info: Graaf. Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE, militaire begraafplaats, graf n° 4840 . Leopold's Orde; Oorlogskruis. Officier met toekomst, en vol toewijding. Sneuvelde heldhaftig in het gevecht van Budingen, den 18 Augustus 1914). Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE, militaire begraafplaats, graf n° 4840

Foto's en andere documenten: http://www.bel-memorial.org/photos/D_URSEL_Wolfgang_Gabriel_15603.jpg

DAUBY A. of Joseph Ali

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** - Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Ochamps, LU, BE ; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Brigadier - 2de - Gidsen 1ste Escadron

Meer info: Stamnummer 8449 . Milicien 1912. Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE

DE PRELLE DE LA NIEPPE Adrien Alfred Jules Bernard Joseph Marie Ghislain

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Nivelles (Nijvel), BW, BE ; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Wachtmeester - 2de Gidsen - 1ste Escadron

Meer info: Milicien 1913. Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE, gemeentelijke begraafplaats, graf n° 4845

DUBRAY Arnould Antoine Ghislain

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** - Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Thirimont, HT, BE 1893-07-20; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Brigadier - 2de - Gidsen

Meer info: Milicien 1913. Numéro de matricule: 8908. Première inhumation: Budingen, VB, BE

DUMONT Michel ou/of Michael

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Antwerpen (Anvers), AN, BE 1892-12-08; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Ruiter 2de klasse -1ste Gidsen - 4de Escadron

Meer info: Milicien 1912. Stamnummer 19801. Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE (graf n° 251 of 4838 Laatste rustplaats: Halen - Velpen, LI, BE, Belgische militaire begraafplaats, graf n° 142. Datum van begrafenis: 6 mei 1924

Foto's en andere documenten: http://www.bel-memorial.org/photos_limburg/halen/cim_mil/DUMONT_Michel_15614.htm

FICHANT Ernest

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Battincourt (Halanzu), LU, BE ; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Soldaat 1ste - Gidsen - 4de Escadron

Meer info: Milicien 1913. Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE

GHEVAERT Leopold Victor

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Oudenaarde (Audenarde), OV, BE 1859-11-09; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Brigadier - 2de Gidsen

Meer info: Zoon van Philippe en Marie DEKEYSER. Echtgenoot: Marie LHEUREUX. Woonde te Etterbeek, BR, BE. Stamnummer 1984. Hoefsmid

HENDERSON Pierre

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Bruxelles - Brussel, BR, BE 1892-05-15; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Soldaat 1 klasse - 2de Gidsen 1ste Groep, 1ste Escadron

Meer info: Ruiter. Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE, gemeentelijke begraafplaats, graf n° 4837. Laatste rustplaats: Halen, LI, BE, Belgische militaire begraafplaats, graf n° 141

Foto's en andere documenten: http://www.bel-memorial.org/photos_limburg/halen/cim_mil/HENDERSON_Pierre_15606.htm

JAMBON Albert Louis

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Sint-Pieters-Leeuw, VB, BE 1893-02-24; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Soldaat 2 klasse - 2de Gidsen - 1ste Escadron

Meer info: Beroepsvrijwilliger 1909. Ruiter. Stamnummer 7551. Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE, gemeentelijke begraafplaats, graf n° 4839. Laatste rustplaats: Halen, LI, BE, Belgische militaire begraafplaats, graf n° 143

Foto's en andere documenten: http://www.bel-memorial.org/photos_limburg/halen/cim_mil/JAMBON_Albert_15607.htm

MICHEL Cyriel of Cyrille

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Gevallen op het veld van eer

Geboorte : Marke, WV, BE 1891-09-30; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Soldaat 2 klasse - 1ste Gidsen

Meer info: Woonde te Marcke. Klaroen. Stamnummer 149/17050. "Mort pour la Patrie à la Bataille de Tirlémont".

Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE, militaire begraafplaats, graf n° 4846. Laatste rustplaats: Halen, LI, BE, Belgische militaire begraafplaats, graf n° 140. Staat niet op het monument te Marke, WV, BE. Regiment: 1ste Gidsen, zijn graf en dodenmonument te Budingen, VB, BE, 2de Gidsen

Foto's en andere documenten: http://www.bel-memorial.org/photos_limburg/halen/cim_mil/MICHEL_Cyriel_15611.htm

OYEN Emile of Emiel

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Budingen, VB, BE 1893-06-03; **Overlijden :** Jambes, NA, BE 1914-08-25

Graad - Regiment : Soldaat 2 klasse - Artillerie, Versterkte Plaats Namen

Meer info: Laatste rustplaats: Champion, NA, BE, Belgische militaire begraafplaats, rue de Fernelmont, graf n° P-7

Overlijdensplaats: Jambes, NA, BE, Namur (Namen), NA, BE volgens dodenmonument te Budingen, VB, BE

Foto's en andere documenten: http://www.bel-memorial.org/photos_namur/champion/cmb/OYEN_Emiel_15616.htm

PEETERMANS Jozef

Conflict: 1940 - 1945; **Statuut:** In deportatie overleden

SCHEYS Jan Gustaaf of Gustave Joannes

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Lubbeek, VB, BE 1892-06-24; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Soldaat 2 klasse - 1ste Jagers te paard - 1ste Eskadron

Meer info: Beroepsvrijwilliger 1909, Stamnummer 17414. Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE, gemeentelijke begraafplaats, graf n° 4842. Laatste rustplaats: Halen Velpen, LI, BE, Belgische militaire begraafplaats, graf n° 139 Nummer van het regiment: 1ste jagers te paard 2de volgens oorlogsmonument te Budingen, VB, BE. , Staat niet in lijst gesneuvelden 2de jagers te paard

Foto's en andere documenten: http://www.bel-memorial.org/photos_limburg/halen/cim_mil/SCHEYS_Gustave_15615.htm

SWINNEN Julien

Conflict: 1940 - 1945; **Statuut:** In deportatie overleden

Geboorte : ; **Overlijden :**

Graad - Regiment :

TUTENEL Emile of Emiel

Conflict: 1940 - 1945; **Statuut:** In deportatie overleden

Geboorte : Budingen, VB, BE 1892-11-20; **Overlijden :** Dora, Thüringen, DE 1944-11-29

Graad - Regiment :

Meer info: Echtgenoot: Mathilde VANDERSTUKKEN. Oudstrijder 1914-1918. Konvooi van 8 mei 1944 van Brussel naar Buchenwald. Gevangennummer 48587. Overleden te Dora , site van de [gemeente Zoutleeuw](#) en doodsprentje)

TUTENEL Lucie

Conflict: 1940 - 1945; **Statuut:** In deportatie overleden

Geboorte : ; **Overlijden :**

Graad - Regiment :

VAN ESCH Remi

Conflict: 1940 - 1945; **Statuut:** In deportatie overleden

Geboorte : Budingen, VB, BE 1907-02-25; **Overlijden :** Köln (Cologne - Keulen), DE 1944-11-20

Graad - Regiment :

Meer info: Plaats van geboorte en plaats van overlijden: Echtgenoot: Paulina ALLARD Site van de [gemeente Zoutleeuw](#))

VANDEN PLAS of VANDENPLAS Francois

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor het Vaderland

Geboorte : Alseberg, VB, BE 1891-08-03; **Overlijden :** Budingen, VB, BE 1914-08-18

Graad - Regiment : Soldaat 2 klasse - 2de - Gidsen 1ste Groep, 1ste Escadron

Meer info: Beroepsvrijwilliger 1911. Ruiter. Oorspronkelijke begraafplaats: Budingen, VB, BE, graf n° 4691 Laatste rustplaats: Veltem-Beisem, VB, BE, Belgische militaire begraafplaats, graf n° 790

VANDERSTUKKEN Jean

Conflict: 1940 - 1945; **Statuut:** In deportatie overleden

Geboorte : Budingen, VB, BE 1886-07-02; **Overlijden :** Dora, Thüringen, DE 1944-10-18

Graad - Regiment :

Meer info: Konvooi van 8 mei 1944 van Brussel naar Buchenwald. Gevangennummer 48573. Overleden te Dora . Oudrijder 1914-1918 Site van de [gemeente Zoutleeuw](#)). Geboortedatum: 2 juli 1886 volgens site van de gemeente Zoutleeuw,

VANDERSTUKKEN Jozef H.

Conflict: 1914 - 1918; **Statuut:** Stierf voor België

Geboorte : Budingen, VB, BE 1895-06-07; **Overlijden :** Aan den Yzer 1916-03-31

Graad - Regiment : Soldaat - 10de - Linie

Meer info: Laatste rustplaats: Adinkerke, WV, BE, Belgische militaire begraafplaats, graf nr 1537

Foto's en andere documenten: http://www.bel-memorial.org/photos/VANDERSTUKKEN_Jozef_15618.htm

VANDERSTUKKEN Louis

Conflict: 1940 - 1945; **Statuut:** - In deportatie overleden

Geboorte : Budingen, VB, BE 1880-05-06; **Overlijden :** Dora, Thüringen, DE 1945-02-08

Graad - Regiment :

Meer info: Konvooi van 8 mei 1944 van Brussel naar Buchenwald. Gevangennummer 48574. Overleden te Dora, komende van Gross-Rosen . Echtgenoot: Sidonie RIPOL. Oudstrijder 1914-1918: Site van de [gemeente Zoutleeuw](#)). Geboortedatum: 6 mei 1880 volgens site van de gemeente Zoutleeuw,

EEN STUKJE GESCHIEDENIS.

De oorzaken van de Eerste Wereldoorlog.

Alhoewel er slechts één directe *aanleiding* was tot de Eerste Wereldoorlog, zijn de achterliggende *oorzaken*, die tot deze internationale massamoord hebben geleid, velerlei. Men kan wijzen op het Duitse expansionisme; het Franse *revanchisme* na de verloren oorlog van 1870/71; het Britse koloniale imperialisme; de vrijheidsdrang binnen de veelvolkerenstaat Oostenrijk-Hongarije of het Russisch/Servische *panslavisme*. De Amerikaanse geograaf Isaiah Bowman zegt hierover in zijn standaardwerk "The New World" (1926).

"Het was niet de dood van de aartshertog in Serajewo of de invasie van België; noch waren het de ambities van de Duitse regering of de "Deutschland über alles"-mentaliteit van de Duitse jonkers – het was niet één van deze zaken die de oorlog ontketende. Het was een combinatie van allerlei factoren, gevoed door de strijd om de macht over de productie van goederen en grondstoffen en het beheersen van de transportroutes: kolen en olie en hennep en katoen en ijzer en staal en mangaan, die de fundamenteen zijn van de moderne industriële wereld. Deze handelsartikelen konden de oorzaak worden van een conflict op grote schaal, en in de handen van gewetenloze mensen of naties kunnen ze gebruikt worden om de gehele wereld te ontwrichten. Dat geldt niet alleen de vernietiging van materiële rijkdommen, maar ook de vernietiging van politieke en religieuze vrijheden. (..) Voor sommigen betekende de oorlog politieke vrijheid; voor anderen de bevrijding van onderdrukte minderheden. Onder het begrip "freedom of the seas" bijvoorbeeld, verstond men in Engeland iets geheel anders dan in Duitsland. "Zelfbestuur" in Rusland betekende voor de ene bevolkingsgroep onafhankelijkheid, voor een andere autonomie, en voor de derde de macht van het proletariaat. De ene Amerikaanse soldaat mocht hopen op betere levensomstandigheden na de oorlog terwijl een andere er slechts aan dacht Frankrijk te helpen of Duitsland te verslaan, of misschien hoopte op een spannend avontuur of een kans een mooie daad te stellen. Er was niet één gemeenschappelijk doel, waarvoor de mannen op de slagvelden leden of stierven."

De *voorgeschiedenis* van de Wereldoorlog gaat terug tot de *Vrede van Frankfort* in 1871 tussen Frankrijk en Duitsland na de *Frans-Duitse Oorlog van 1870/71* die in een Franse nederlaag eindigde. Nimmer had Frankrijk zich verzoend met deze nederlaag en met het daaraan verbonden verlies van Elzas-Lotharingen. De roep om revanche was in Frankrijk in de loop der jaren zeker niet verstomd en laaide van tijd tot tijd op als politieke opportunisten daar heil in zagen. Belangrijke etappes in de voorgeschiedenis waren verder het *Berlijnse Congres* in 1878 over de gevolgen voor Zuidoost-Europa van de Russisch-Turkse oorlog, dat de verwijdering tussen Duitsland en Rusland inluidde; het niet verlengen van het Duits-Russische niet-aanvalsverdrag in 1890, wat voor Rusland de toenadering tot het republikeinse Frankrijk vergemakkelijkte (1891-93) en de rol van Duitsland in de *Vrede van Shimonoseki* in 1895 na een Japans-Chinees conflict, die in Japan als pijnlijk werd ervaren.

De Brits-Duitse handels- en vlootivaliteit, het mislukken van de Duits-Engelse onderhandelingen over een bondgenootschap (1899-1901) en het besluit van Groot-Brittannië, zijn *splendid isolation* op te geven, leidden in 1904 tot de *Brits-Franse Entente*, die in de kort hierop volgende *Eerste Marokkocrisis* (1904-1905) en tijdens de Conferentie van Algeciras (1906) stand hield (hier werden de eerste tekenen zichtbaar van een politiek, die erop was gericht Duitsland te isoleren) en in 1907 tot de toetreding tot dit verbond van Rusland, dat na het verlies van de oorlog tegen Japan (1904-05) in politiek opzicht toenadering tot het westen zocht.

De relatie tussen Duitsland en Italië kwam onder druk te staan, omdat dit land ondanks het lidmaatschap van de *Dreibund* (waarin het sinds 1882 met Duitsland en Oostenrijk-Hongarije verenigd was) steeds intensievere contacten met Frankrijk en Engeland aanging. Dan waren er de Russisch-Oostenrijkse tegenstellingen over de Balkan die reeds in 1908 na de annexatie van Bosnië en Hercegowina in een Europese oorlog dreigden te ontaarden, als Rusland toen niet was teruggeschrokken voor de Duitse dreigementen met oorlog en Servië niet in de steek had gelaten. Sindsdien bleef het op de Balkan onrustig.

De koortsachtige bewapeningswedloop tussen de grootmachten sinds 1911 (de *Tweede Marokkocrisis* die leidde tot een conflict tussen Duitsland en Frankrijk, dat nog tijdig kon worden bezworen) verhoogde de kans op oorlog voortdurend. De Duits-Engelse onderhandelingen over een vlootverdrag en koloniale belangen konden het gevaar niet keren; ze liepen al direct stuk op wederzijds wantrouwen. Duitse pogingen, Rusland tot een vriendschapsverdrag te bewegen (de gesprekken in de Zuid-Finse stad Björkö in 1905 en 1909 en de entree in Potsdam in 1910 tussen de Duitse keizer en de Russische tsaar Nicolaas II) konden de onderlinge spanningen niet wegnemen en leden schipbreuk door de vijandige houding van de Russische panslavisten.

Het imperialistische karakter van de politiek van de Europese grootmachten moest vroeg of laat tot een conflict op grote schaal leiden, dat door ernstige fouten van de betrokken regeringen nog eerder ontstond, dan men algemeen (ca. 1916/17) had verwacht. Het was onjuist, zo was de Duitse overtuiging, te spreken van een bewuste *schuld* aan de oorlog in de zin van een misdadig, vooropgezet plan van een van de partijen; wel echter hadden de grootmachten elk voor zich jarenlang politieke doelen nagestreefd en deze dan na het uitbreken van de Wereldoorlog gepoogd te realiseren, voorzover ze zonder oorlog niet te verwezenlijken waren. Dat gold Frankrijk, dat nooit bereid was definitief afstand te doen van Elzas-Lotharingen; het gold Rusland, dat middels zijn Balkanpolitiek Oostenrijk-Hongarije wilde terugdringen en de Turkse zeestraten wilde veroveren; doelstellingen, die alleen door een oorlog bereikt konden worden. Ook het politieke doel van Groot-Brittannië om de uitbreiding van de Duitse marine te verhinderen of althans te beperken, zou, toen een vreedzame oplossing door het Britse dreigement Duitsland te isoleren uitbleef, uiteindelijk oorlog met Duitsland betekenen. In het algemeen kan men stellen dat Engeland en Duitsland in de geschetste periode een zekere mate van compromisbereidheid aan de dag legden, Frankrijk in mindere mate en Rusland nauwelijks.

Hoe was onder deze omstandigheden nu de situatie in Berlijn en omgeving? Daar vond men dat Duitsland zich onder Bismarcks leiding steeds nadrukkelijk "verzadigd" had getoond, en ook onder Wilhelm II was het nooit anders geweest: nimmer waren er onmogelijke eisen gesteld die de Europese vrede in de waagschaal konden stellen. De Duitse bewapeningsinspanningen waren zowel te land als ter zee steeds een reactie op die van de naaste burens geweest, ja zelfs wat betreft een politiek riskant plan als de spoorweg tussen Berlijn en Bagdad was naar een aanvaardbare oplossing met Rusland en Engeland gezocht. En in Wenen dan. Voor Oostenrijk-Hongarije gold uitsluitend de strijd om het bestaan. Als het in het kader daarvan de oorlog aan Servië verklaarde, dan toch niet met het voornemen "om de wereld te veroveren." Want het vredesverdrag van 1919 was immers gebaseerd op de bewering, dat de Centrale Mogendheden met deze bedoeling op een oorlog hadden aangestuurd. Zo verklaarde de Britse minister-president Lloyd George op 3 maart 1921: "Voor de geallieerden is de Duitse verantwoordelijkheid voor de oorlog het belangrijkste. Het is het fundament, waarop het Verdrag van Versailles is gebouwd, en als dat wordt afgewezen of verworpen, dan is het verdrag niets waard. Wij wensen daarom eens en voor altijd duidelijk te maken dat de Duitse verantwoordelijkheid voor deze oorlog door de geallieerden als een "chose jugée" wordt beschouwd."

Maar zover was het nog niet in 1914.

Het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog

De Slag op het Merelveld (1389) in Kosovo, die van grote betekenis is voor de Servische identiteit, wordt in Servië nog steeds jaarlijks herdacht, en werd daar vooral na de Balkanoorlogen (1912/13) bijzonder uitbundig gevierd. Juist op deze dag, 28 juni 1914, werden de Oostenrijks-Hongaarse troonpretendent Franz Ferdinand (wiens plannen voor meer autonomie van de Slavische bevolkingsgroepen binnen de grenzen van Oostenrijk-Hongarije de in Belgrado gekoesterde droom van een Groot-Servië dreigden te verstoren) en zijn echtgenote door een Bosnische Serviër, Gavrilo Prinčip geheten, doodgeschoten. De moordenaar en zijn handlangers waren in Servië door officieren, zoals later bleek, bij het geheime verbond de Zwarte Hand van wapens voorzien en getraind in het gebruik daarvan. De Servische regering wist, dat de daders de grens hadden gepasseerd, maar stelde Oostenrijk daarvan slechts in zeer algemene bewoordingen op de hoogte.

Oostenrijk-Hongarije, dat zich reeds geruime tijd Servische agitatie had moeten laten welgevalen, en het Weense kabinet, minister van buitenlandse zaken Graaf Berchtold voorop, waren thans vastbesloten, aan deze toestand een eind te maken. Om zich eerst van de opstelling van Duitsland te vergewissen, werd Graaf Josef Hoyos naar Berlijn gezonden en overhandigde daar op 5 juli een memorandum en een brief van de Oostenrijkse keizer, waarin werd gesteld, dat Servië als "machtsfactor op de Balkan" moest worden uitgeschakeld; het uiteindelijke doel zou zijn te streven naar een geïsoleerd en kleiner Servië. De opzet van Berchtold, die hij voor de Duitsers echter verborgen hield, was stukken van Servië aan Macedonië en Bulgarije te geven (Albanië en Griekenland zouden ook wat krijgen). Zelf wenste Oostenrijk-Hongarije geen Servisch gebied, omdat de Hongaarse minister-president Tisza de verhouding tussen beider grondgebied wilde handhaven. De Duitse rijkskanselier Bethmann Hollweg, die er ten onrechte van uitging, dat Rusland, als men maar van een vastberaden houding blijk gaf, Servië net als in 1908 bij de crisis over Bosnië wel zou laten vallen, gaf Oostenrijk-Hongarije de vrije hand en de verzekering van militaire rugdekking.

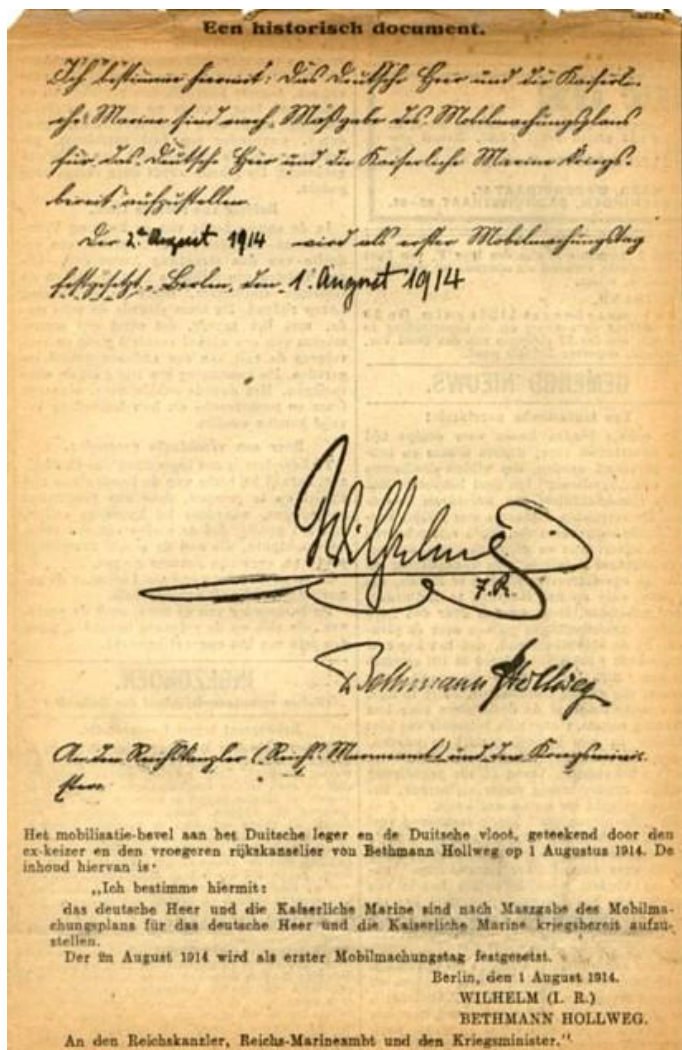
Oostenrijk-Hongarije volgde evenwel het door Berlijn gegeven advies, snel tot handelen over te gaan voordat de woede over de moord zou zijn verflauwd en met Italië tot een akkoord over een aanval te komen, niet op. Pas na het vertrek van de Franse president Poincaré uit Rusland werd op 23 juli om 18.00 uur in Belgrado een zeer scherp Oostenrijks ultimatum, dat na 48 uur afliep, overhandigd; het eiste onmiddellijke beëindiging van de hetze tegen Oostenrijk, het ontbinden van de Narodna Odbrana (een aan de Zwarte Hand gelieerde, in 1908 bij de annexatie van Bosnië opgerichte Servische verzetsbeweging) en deelname van Oostenrijkse instanties aan het onderzoek naar het misdrijf en bij het optreden tegen Groot-Servische intriges.

De Servische regering leek daar in de loop van 24 juli akkoord mee te gaan. Maar Rusland kwam Servië te hulp en liet op 25 juli telegrafisch weten dat het niet voor de Oostenrijkse eisen moest zwichten; Servië kon op Russische steun rekenen. Servië antwoordde daarna diezelfde dag, even voor het aflopen van de termijn en vermoedelijk na overleg met Rusland en Frankrijk, aan Oostenrijk op de meeste eisen te willen ingaan, maar met zoveel slagen om de arm, dat er van toegeven nauwelijks sprake was. De Oostenrijks-Hongaarse gezant Giesl verklaarde dat het antwoord onbevredigend was en vertrok.

Tegelijkertijd begonnen de militaire voorbereidingen. Servië ging reeds drie uur voor het verstrijken van het ultimatum, waarschijnlijk op advies van Rusland, over tot mobilisatie. Oostenrijk-Hongarije mobiliseerde op 25 juli acht legerkorpsen. In Engeland had Churchill reeds op 24 juli de vloot samengetrokken. Rusland ging op 25 juli over tot voorbereiding van de mobilisatie, een voorfase van de eigenlijke mobilisatie, maar had al besloten ten strijde te trekken. Sir Edward Grey, de Britse minister van Buitenlandse Zaken, stelde topeverleg tussen de grootmachten voor of een Europese conferentie. Duitsland wees dit voorstel, dat de Russen tijd gaf te mobiliseren, van de hand, omdat men Oostenrijk-Hongarije in deze zaak, die slechts Oostenrijk-Hongarije en Servië aanging, niet voor een Europees gerechtshof moest brengen en een rechtstreeks contact tussen Wenen en St. Petersburg eerder voor de hand lag. Grey was het daarmee eens evenals met de bezetting van Belgrado als onderpand.

Om verdere inmenging van derden te voorkomen, verklaarde Oostenrijk-Hongarije op 28 juli 1914 Servië de oorlog. Op het bericht van de beschieting van Belgrado gaf de Russische tsaar op 29 juli officieel bevel tot de reeds in gang gezette mobilisatie; op de mondelinge voorstellen van de Duitse gezant Pourtalès en de telegrammen van de van een reis naar Noorwegen teruggekeerde Duitse keizer beval hij rond middernacht slechts mobilisatie tegen Oostenrijk, op aandringen van de oorlogsgezinden (chef van de generale staf Nikolai Janoesjkewitsj, minister van Oorlog Soechomlinov, grootvorst Nikolai Nikolajewitsj) en van minister Sasonov echter op 30 juli opnieuw een algemene mobilisatie. Daar Duitsland door een veel betere organisatie van het militaire apparaat zijn troepen veel eerder paraat kon hebben dan Rusland, wenste het de Russische mobilisatie niet af te wachten, waarmee de oorlog vrijwel definitief was geworden. Ruslands bondgenoten in de Triple Entente, Engeland en Frankrijk hadden geen pogingen ondernomen, om de Russische mobilisatie tegen te houden.

Nog niet duidelijk was de houding van de Engelsen. De hoop van Bethmann Hollweg op Engelse neutraliteit werd door berichten van de Duitse ambassadeur in Londen, prins Lichnowsky en een gesprek met de Engelse ambassadeur in Berlijn, Goschen op 29 juli 's avonds, wreed verstoord. Daarop dreigde de lange kanselier in een telegram aan v. Tschirschky, de Duitse ambassadeur in Wenen, het verbond met Oostenrijk op te zeggen, als de Oostenrijkers niet met Rusland om tafel gingen zitten ("Duitsland past ervoor zich door Wenen, dat de Duitse raadgevingen heeft genegeerd, in een wereldbrand te laten meeslepen"). Maar Tschirschky overhandigde het telegram niet, omdat Oostenrijk-Hongarije zich inmiddels bereid had verklaard tot overleg met de Russen. Doch daarvoor was het door de Russische mobilisatie al te laat.

Het Duitse mobilisatiebevel (1914)

Door een eerst na de Wereldoorlog bekend geworden telegram van de Duitse chef van de generale staf v. Moltke aan de Oostenrijkse stafchef baron Conrad v. Hötzendorf (= achternaam) daartoe opgeroepen, mobiliseerde ook Oostenrijk-Hongarije op 31 juli zijn gezamenlijke strijdkrachten. Op het afkondigen van de Russische mobilisatie werd in Duitsland op 31 juli de oorlogstoestand uitgeroepen. Tegelijk eiste Duitsland op 31 juli middernacht in St. Petersburg door een ultimatum dat na 12 uur afliep het beëindigen van alle tegen Duitsland en Oostenrijk gerichte oorlogsmaatregelen en verklaarde, toen de Russen dit afwezen, op 1 augustus om 7 uur 's avonds Rusland de oorlog.

Ruslands bondgenoot Frankrijk was op het moment van het Duitse ultimatum aan Rusland gevraagd binnen 18 uur uitsluitsel te geven over zijn houding ingeval van een Russisch-Duitse oorlog, waarop Frankrijk antwoordde te zullen doen, wat het wenselijk achtte, een formulering, die in zijn vaagheid niets aan duidelijkheid te wensen overliet. Het had op dezelfde dag als Duitsland, op 1 augustus 's middags, de algehele mobilisatie bevolen. Daarop verklaarde Duitsland op 3 augustus om 18.00 uur Frankrijk de oorlog. De Duitse formele oorlogsverklaringen (op verzoek van de generale staf, die de vrije hand moest hebben voor militaire operaties) gelden als het voornaamste argument dat in de geschiedschrijving wordt gehanteerd voor de Duitse schuld aan het uitbreken van de oorlog.

Overeenkomstig het zogeheten Schlieffenplan eiste Duitsland daarna op 2 augustus van België vrije doortocht om Frankrijk te kunnen aanvallen met de verzekering alle schade volledig te zullen vergoeden. Deze onmogelijke eis werd zoals verwacht door België verworpen en de Belgen riepen diplomatieke hulp van Engeland in. Op 4 augustus trok Duitsland België binnen waarmee de oorlog realiteit was geworden. Deze schending van de Belgische neutraliteit was voor Engeland, welks minister van Buitenlandse Zaken Grey op het standpunt stond, dat Engeland in een Europese oorlog niet afzijdig kon blijven, aanleiding om Duitsland de oorlog te verklaren.

Italië verklaarde zich op 1 augustus, Roemenië op 4 augustus neutraal. Op 5 augustus verklaarde Montenegro de oorlog aan Oostenrijk-Hongarije. Japan eiste in een ultimatum van 17 augustus dat Duitsland zich uit Oost-Azië terugtrok; na de Duitse afwijzing hiervan werd ook hier de oorlogstoestand van kracht.

In totaal werden er 53 oorlogsverklaringen geproclameerd, waarvan 12 door de Centrale Mogendheden en 41 door de Geallieerden. In 7 gevallen (Dominicaanse Republiek, Bolivia, Griekenland (2x), Peru, Uruguay, Ecuador) werden de diplomatieke betrekkingen verbroken (wat door 4 landen: Bolivia, Ecuador, Peru en Uruguay in het Verdrag van Versailles als de staat van oorlog werd beschouwd).

Aanvullende informatie over onze verenigingen kunt u bekomen bij:

Voor K.N.F.O.V.:

bij de voorzitter: Johny Stiers, Tel.: 0495 24 01 70

e-mail: johny.stiers@telenet.be

Voor IMOS:

bij de voorzitter: Karel Laeremans, Tel.: 0475 77 83 43

e-mail: karel-laeremans@skynet.be

bij de o/voorzitter - secretaris: Luc Reniers, Tel.: 0477 69 51 29

e-mail: luna218@telenet.be

bij de o/voorzitter - penningmeester: Johny Stiers, Tel.: 0495 24 01 70

e-mail: johny.stiers@telenet.be

Om in 2015 lid te worden van onze Patriottische verenigingen kunt u

**het bedrag van € 10,00 storten
op volgend(e) rekeningnummer(s):**

BE 57 9730 7774 5635 *ten name van IMOS Regionale Brabant en/of*

BE 88 9730 8120 9141 *ten name van KNFOV Tienen*

Motiveer ook jongeren, vrienden en kennissen om lid te worden van onze verenigingen.

Bedankt voor uw steun en inzet!

IMOS heeft een website waarop u alle informatie vindt over onze werking:

www.imosphinx.eu